

**STATENS TILBUD
VED
REINDRIFTSAVTALEFORHANDLINGENE
FOR
AVTALEÅRET 2015/2016**

Oslo 29. januar 2015

Innhold

1.	INNLEDNING.....	4
2.	POLITISKE FØRINGER.....	4
2.1	Grunnlaget for forhandlingene	4
2.2	Mål med reindriftspolitikken.....	5
2.3	Reindrifftsavtalen som reindriftspolitisk virkemiddel.....	6
2.4	Inneværende reindrifftsavtale	6
3.	DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN I REINDRIFTEN.....	7
4.	Omprioriteringer i ReindrifftsAVTALEN 2014/2015	10
4.1	Utestenging fra vinterbeiter i Sverige	10
4.2	Bruk av mindreforbruket fra 2014	10
4.2.1	Infrastrukturtiltak som legger til rette for økt slakting av rein	11
4.2.2	Videreutvikling av reindriftens arealbrukskart.....	11
4.2.3	Forprosjekt knyttet til metoder for telling av rein	12
4.2.4	Implementering av nytt rapporteringssystem.....	13
4.2.5	Tiltak for internkontroll og selvstyre	14
4.2.6	Prosjekt – Fjerning av gammelt gjerdemateriell og ulovlige gjerder	14
5.	Skatter og avgifter i reindriften	15
5.1	Reindrifftsfradraget	15
5.2	Skatter og avgifter	15
6.	STATENS TILBUD TIL REINDRIFTSAVTALEN 2015/2016	15
6.1	Innledning	15
6.2	Satsingsområder for Reindrifftsavtalen 2015/2016.....	15
6.3	Bevilgning over statsbudsjettet 2016.....	17
6.3.1	Bevilgningsramme	17
6.3.2	Priser	17
6.4	Utviklings- og investeringstiltak (RUF)	18
6.4.1	Økonomisk ramme	18
6.4.2	Kapittel 1151 post 51 – Reindriftens utviklingsfond	18
6.4.3	Kvinnerettede tiltak	19
6.4.4	Forskning og utvikling	20
6.4.5	Konfliktforebyggende tiltak	20
6.4.6	Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat.....	20
6.4.7	Fagbrevordningen.....	21
6.4.8	Markedstiltak	22
6.4.9	Reintransport/pramming	23
6.4.10	Reindrifftsanlegg	23
6.4.11	Protect Sapmi	24
6.4.12	Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	24
6.4.13	Nytt klassifiseringssystem	24
6.4.14	Andre ordninger som sorterer under RUF	25
6.5	Kostnadssenkende og direkte tilskudd.....	25
6.5.1	Økonomisk ramme	25
6.5.2	Distriktstilskudd.....	25
6.5.3	Generelle vilkår for tilskudd til siidaandeler og tamreinlag	26

6.5.4	Særskilt driftstilskudd til ungdom.....	27
6.5.5	Etableringstilskudd.....	27
6.5.6	Ektefellestilskudd	27
6.5.7	Produksjonspremie.....	27
6.5.8	Kalveslaktetilskudd.....	27
6.5.9	Frakttilskudd	27
6.5.10	Rapportering av slaktet rein.....	28
6.6	Velferdsordninger	28
6.7	Organisasjonstilskudd	28
6.8	Fordeling av tilbudets ramme	29
	Fordeling av tilbudets ramme på de ulike postene (mill kroner):.....	29
7.	Forhold utenfor rammen for Reindriftsavtaleforhandlingene.....	31
7.1	Radioaktivitet	31
7.2	Tollfritak for reinfôr.....	31
7.3	Slakteavfall og slakting for lokal omsetning	31
7.4	Reintallstilpassing - Oppfølging av arbeidsgruppe vedr. reintallstilpasningen	31
7.5	Fastsetting av siidagrenser innenfor vinterbeiteområdene	33
7.6	Reindriftenes rettigheter.....	33
7.7	Ny stortingsmelding om reindriftpolitikken	34
7.8	Motorferdsel i utmark.....	34
7.9	Norsk – svensk reinbeitekonvensjon	34
7.10	Status Samerettsutvalget II	34
7.11	Rovvilt	35

1. INNLEDNING

Statens forhandlingsutvalg viser til Norske Reindriftsamers Landsforbunds (NRLs) krav av 12. januar 2015 til forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2015/2016, og legger med dette fram Statens tilbud og tilsvaer. Tilbudet legges fram som grunnlag for videre forhandlinger.

NRL har satt den økonomiske rammen for sine krav for avtaleåret 2015/2016 til 126,05 mill. kroner. Etter det Statens forhandlingsutvalg kan se er krav omtalt i kapittel 1-5, og som inngår som en del av reindrifftsavtalen, ikke beregnet som en del av det økonomiske kravet. Statens forhandlingsutvalg har ikke beregnet kostnadene til disse kravene, men tatt utgangspunkt i totalkravet som fremkommer i tabellen under kapittel 6.8.

Årets forhandlinger gjelder budsjettåret 2016. Bevilgningene innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom Prop. 1 S (2015-2016) for Landbruks- og matdepartementet (LMD). Stortingsproposisjonen om reindrifftsavtalen fremmes som tidligere for behandling i vårsesjonen. Proposisjonen vil i utgangspunktet ikke inneholde forslag til budsjettvedtak utover omdisponeringer mellom poster for 2015. Imidlertid forutsettes det at Stortinget ved sin behandling av proposisjonen gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindrifftsavtalen, og som er knyttet til bevilgninger i 2016.

I kapittel 2 gjennomgås grunnlaget for forhandlingene og Regjeringens og Stortingets politiske føringer for reindriftspolitikken. I kapittel 3 gis en beskrivelse av den økonomiske utviklingen i reindriften. Kapittel 4 omhandler omprioriteringer i Reindrifftsavtalen 2014/2015. Videre omhandler kapittel 5 skatter og avgifter i reindriften. Kapittel 6 inneholder Statens tilbud til forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2015/2016. I kapittel 7 behandles avslutningsvis enkelte av de spørsmål som NRL har reist i sitt krav, og som ligger utenfor rammene for avtaleforhandlingene. De spørsmål som er tatt opp i NRLs krav og som ikke er behandlet under kapittel 6 og 7, vil bli tatt opp til drøftelse under de videre forhandlingsmøtene.

2. POLITISKE FØRINGER

2.1 Grunnlaget for forhandlingene

Reindrifftsavtaleforhandlingene gjennomføres etter de bestemmelser som er gitt i Hovedavtalen for reindriften. Hovedavtalen ble inngått mellom Staten ved Landbruksdepartementet og NRL den 26. februar 1993. I henhold til avtalens § 2 skal Landbruks- og matdepartementet (LMD) og NRL føre forhandlinger om en løpende reindrifftsavtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriftsnæringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte mål og retningslinjer for reindriftspolitikken. Tiltakene skal omfatte økonomiske virkemidler. Partene skal også kunne kreve forhandlinger om faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål av betydning for en utvikling av næringen mot de mål som er fastsatt for reindriftspolitikken.

I tilfelle brudd i forhandlingene, fremmer Staten, ved LMD, på eget grunnlag overfor Stortinget forslag om de tiltak og økonomiske rammer som skal gjelde for kommende avtaleperiode.

2.2 Mål med reindriftspolitikken

Mål og retningslinjer for reindriftspolitikken er trukket opp i St. meld. nr. 28 (1991-1992) *En bærekraftig reindrift*, og av Stortinget i Innst. S. nr. 167 (1991-1992). I innstillingen konkretiseres "En bærekraftig reindrift" gjennom målene om en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Målene står i innbyrdes sammenheng; økologisk bærekraft gir grunnlag for økonomisk bærekraft, og sammen gir økologisk og økonomisk bærekraft mulighet for å ivareta og utvikle kulturell bærekraft.

I etterkant av behandlingen av St. meld. nr. 28 (1991-1992) har Stortinget to ganger i året behandlet reindriftspolitikken – ved den årlige reindrifftsavtaleproposisjonen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet. Regjeringen og Stortinget har videreført hovedlinjene i meldingen, men det er også gjennomført løpende og nødvendige tilpasninger, og nye momenter i forvaltningen av reindriften har blitt vektlagt.

Våren 2012 behandlet Stortinget Meld. St. nr. 9 (2011-2012). Ved behandlingen av meldingen sluttet Stortingets flertall seg til daværende regjerings reindriftspolitik. I innstillingen viste Næringskomiteen til at regjeringen vil sikre en bærekraftig reindriftnæring gjennom tilpasset reintall, reduserte tap og økt produksjon. I den forbindelse understreker komiteen betydningen av at reintallet reduseres i de områder der det er for mye rein, og at dette også er svært viktig for å ivareta hensynet til dyrevelferd.

Regjeringen Solberg har en politisk målsetting om å utvikle reindriftnæringen som en rasjonell markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv. I den forbindelse ønsker regjeringen å legge til rette for de utøverne som har reindrift som hovedvirksomhet.

I Regjeringsplattformen vises det til at reindriften er en viktig næring i deler av landet. Den sikrer matproduksjon og utgjør livsgrunnlaget for mange mennesker. Videre at næringen er en forutsetning for samisk kultur og samfunnsliv. Følgende tiltak er konkretisert i regjeringsplattformen:

- Legge frem en stortingsmelding om bærekraft i reindriften.
- Endre reindrifftsloven slik at økologisk bærekraft prioriteres.
- Sikre rammevilkår som gjør at næringen på sikt blir mindre avhengig av overføringer.
- Likebehandle bønder og reieiere når det gjelder avgifter på driftsmidler.
- Gjennomføre forenklinger i landbruksbyråkratiet.

Det vises også til samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig folkeparti hvor det bl.a. fremgår at avtaleinstituttet i landbruket opprettholdes. Videre at det skal legges vekt på forutsigbarhet og reformer som kan gi økt lønnsomhet.

2.3 Reindrifftsavtalen som reindrifftspolitisk virkemiddel

Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. I forhandlingene om reindrifftsavtalen drøftes de sentrale økonomiske spørsmål som knytter seg til utviklingen i næringen. Her fastsettes retningslinjene for bruken av de økonomiske virkemidlene – blant annet ut fra reindrifftslovens intensjon og bestemmelser, og ut fra de behov og utfordringer næringen til enhver tid står overfor.

Fra og med reindrifftsavtalen 2003/04 er tilskuddsordningene lagt vesentlig om i forhold til tidligere. Tilskuddene til siidaandeler og tamreinlag er endret fra ordninger som i stor grad har vært faste beløp per siidaandel, til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Dette innebærer at mens ordningene tidligere var knyttet opp mot et minstekrav til produksjon (kg), er dagens ordninger knyttet til verdien av det som produseres (kr). Videre er det rettet oppmerksomhet på tiltak som skal legges til rette for økt slaktning og omsetning av reinkjøtt.

Dagens tilskuddsordninger for reindrifftsnæringen har hatt en annen utvikling i forhold til det øvrige landbruket hvor man de siste år, både nasjonalt og internasjonalt, har redusert de produksjonsavhengige tilskuddene til fordel for mer produksjonsnøytrale ordninger. Bakgrunnen for dette er at man ønsker å stimulere til økt slakteuttak og produksjon per dyr.

Dagens tilskuddssystem har hatt en positiv effekt på slakteuttaket og verdiskapingen i reindrifften, den har bidratt samlet sett til å øke forutsigbarheten i næringen, samt bidratt til en forenkling i forvaltningen av de ulike tilskuddsordningene.

De siste reindrifftsavtalene har lagt større vekt på næringsretting for de reindrifftsutøverne som har reindrifft som hovedvirksomhet. De produksjonsrettede tilskuddene har blitt prioritert på bekostning av tilskudd som ikke direkte stimulerer til økt slaktning og omsetning. Også for Reindrifftens utviklingsfond (RUF) er tiltak som legger til rette for økt slaktning og omsetning blitt prioritert.

Gjennom reintallsprosessen har det blitt mulig å knytte sammen virkemidlene over reindrifftsavtalen og reindrifftsloven. Konkret har dette medført at de som ikke har fulgt opp vedtak om øvre reintall, har fått betydelige avkortinger.

2.4 Inneværende reindrifftsavtale

Reindrifftsavtalen 2014/2015 var den første reindrifftsavtalen som Regjeringen Solberg har inngått med NRL. Foruten målsettingen om at avtalen skal bidra til å utvikle reindrifftsnæringen som en rasjonell markedsorientert næring, skal avtalen bidra til økt

slakting og omsetning av reinkjøtt, og legge til rette for de reindriftsutøverne som har reindrift som hovedvirksomhet.

Ved inngåelsen av Reindriftsavtalen 2014/2015 har regjeringen særlig vært bevisst viktigheten av at både reindriftsloven og reindriftsavtalen utfyller hverandre og trekker i samme retning. Tilsvarende at øvrige økonomiske virkemidler også blir sett i sammenheng med disse virkemidlene. I den forbindelse ble det vist til at godkjente bruksreglene vil utgjøre fundamentet i ressursforvaltningen framover, og at det er en forutsetning for at en rekke av reindriftslovens bestemmelser kommer til anvendelse. I dette ligger det at siidaandeler som ikke reduserer dyretallet i henhold til gitte reduksjonsvedtak, ikke vil være tilskuddsberettiget. Videre ble det vist til at det fremover ikke vil bli gitt rovvilterstatning for udokumenterte tap av rein til siidaandeler som ikke følger opp gitte reintallsvedtak.

Ett annet område som hadde særlig oppmerksomhet i forbindelse med inngåelsen av Reindriftsavtalen 2014/2015, var å forenkle virkemiddelbruken og redusere byråkratiet. Dette ble fulgt opp ved at ordninger ble avvirket og tidligere øremerkinger ble opphevet. Samtidig ble det ikke etablert noen nye tilskuddsordninger.

Ved Stortingets behandling av Prop 108 S (2013-2014) *Reindriftsavtalen 2014/2015, og endringer i statsbudsjettet 2014 m.m.* leverte næringskomiteen en samlet innstilling, jf. Innst. 282 S (2013 – 2014). Komiteen viste da til at avtalens hovedmål er å utvikle reindriften til en rasjonell markedsorientert næring, som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, at reindriften må få utnytte potensialet for verdiskaping, og at forutsetningen for en moderne næring er kunnskap om økologisk bærekraft og marked.

3. DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN I REINDRIFTEN

Gode klimatiske forhold på begynnelsen av 2000-tallet gjorde det mulig med en oppbygging av reinflokkene og økt kjøttproduksjon. Slaktekvantumet økte med 9,2 % fra 2003 til 2013. Antall slakt har i samme periode økt med 40 %. Gjennomsnittelige slaktevekter har i samme periode blitt redusert fra 26,4 kilo til 22,1 kilo. Den gjennomsnittlige slaktevekten påvirkes også av hvor stor andel kalveslaktet utgjør. Andel kalveslakt var 58 % i 2003 og 73 % i 2013.

Økningen i andel kalveslakt er positivt. Imidlertid påpeker Statens forhandlingsutvalg at for noen deler av Vest-Finnmark og vestlige deler av Øst-Finnmark er reintallet fortsatt for høyt. Det høye reintallet har gått utover dyrevelferden, slaktevekter og kjøttkvaliteten. Selv om det har blitt færre siidaandeler i Finnmark, er det flere personer tilknyttet siidaandelene enn tidligere i disse områdene. Det legges til grunn at dette har hatt en innvirkning på en økning av reintallet. I øvrige områder er utviklingen i antall siidaandeler stabil.

Med bakgrunn i feil prisrapportering fra slakteriene, ble det i 2009 rapportert en reduksjon i inntektene. I 2010 gjorde en vanskelig markedssituasjon at prisene ble ytterligere redusert. Prisreduksjonen fortsatte, og var i 2012 nede på samme nivå som i 2006. For 2013 fikk man en liten økning i prisen, og for 2014 viser foreløpige innrapporterte tall en prisøkning på vel 8,00 kroner per kilo.

Tilskuddsnivået målt i faste priser har vært varierende, med en nedadgående tendens gjennom perioden. De største utbetalingene var i 2004 og 2006, men økningen disse årene var basert på de ikke produksjonsrettede tilskuddene. Dersom vi ser på de tilskuddene som er direkte avhengig av produksjonen, utgjorde disse i årene 2007 – 2011 en større andel av de totale tilskuddene enn i perioden for øvrig. De produksjonsavhengige tilskuddene utgjør 39 % av de totale tilskuddutbetalingene gjennom perioden.

Dersom vi ser på de kostnadssenkende og direkte tilskuddene, utgjør disse totalt 63 % av de totale tilskuddene gjennom perioden.

Erstatningsnivået økte noe i begynnelsen av sammenligningsperioden, og hadde en tilsvarende reduksjon i midten av perioden. Økningene i 2006 og 2007 må sees i sammenheng med engangsutbetalinger for arealinngrep i Troms og Finnmark. Andelen rovvilterstatninger økte mye i 2006 i forhold til perioden før. Denne økningen må sees i sammenheng med en endring i erstatningsbeløpene, hvor man fra 2006 inkluderte tapt produksjonspremie i utbetalingene. Vi ser også at fra 2009 til 2011 har erstatningsutbetalingene hatt en stor økning hvert år, og det er hovedsakelig utbetalinger knyttet til rovvilttap som utgjør økningen. I 2012 er denne andelen noe redusert, og det er en ytterligere nedgang i 2013 til samme nivå som i 2010.

Kostnadene har de senere årene vært jevnt økende. Fra og med 2006 har man hatt en markant økning i de totale kostnadene landet sett under ett. De største utgiftene går til kjøretøy og maskiner (20 %), avskrivninger (18 %) samt utstyr (12 %). Dette er beregnet for perioden under ett. For øvrig ser man at postene varekjøp og utstyr er poster som har en økende tendens hele perioden igjennom. Bakgrunns materialet viser at disse to postene har en økning på henholdsvis 160 % og 214 % fra 2003 til og med 2012. Etter 2010 har det vært en utflating av kostnadsveksten.

Reindriftsnæringen har totalt sett hatt en forholdsvis svak økonomi i hele sammenligningsperioden. Kjøttinntektene har i det vesentligste vært lavere enn kostnadene, med unntak av årene 2006 til 2008. Næringen har i stor grad vært avhengig av statstilskudd og erstatninger. Resultatmålene blir svake, og 2008 er periodens beste år ut fra vederlagsmålet for arbeid og egenkapital. Kjøttinntektene ble imidlertid redusert i 2009 på grunn av et lavere prisnivå enn antatt. Sammenholdt med de økte kostnadene dette året, var resultatet dårligere enn foregående år.

Tabellen nedenfor viser fordelingen av totalregnskapets hovedposter de fire siste år, samt budsjett for 2014 (mill. kroner):

Regnskapsposter	Regnskap				Budsjett 2014
	2010	2011	2012	2013	
Produksjonsbaserte inntekter:	174,3	142,7	122,8	117,8	128,5
Statstilskudd:	87,2	76,9	65,4	70,6	81,6
Erstatninger:	72,2	79,9	76,0	71,9	73,9
Sum inntekter:	333,6	299,4	264,3	260,3	284,0
Sum kostnader:	172,7	163,4	174,3	191,4	196,7
Vederlag for arbeid og kapital	160,9	136,0	90,0	69,0	87,3
Renter på lånt kapital	8,4	9,7	9,5	9,2	9,9
Vederlag for arbeid og egenkapital totalt (1000 kr)	152.600	126.300	80.500	59.130	77.392
Vederlag for arbeid og egenkapital:					
Per årsverk (kr)	152.900	126.560	85.700	62.112	81.294
Per siidaandel (kr)	266.200	211.203	141.957	103.556	135.538

Tabellen viser en nedgang i resultatmålene fra 2012 til 2013. Det påpekes at det er store regionale forskjeller. Samlet sett reduseres vederlag for arbeid og egenkapital fra 80,5 mill. kr til 59,1 mill. kr. Målt per årsverk reduseres vederlaget for arbeid og egenkapital fra 85.700 kr til 62.100 kr. Reduksjonen skyldes i hovedsak en markant økning i siidaandelens kostnader, reduksjon i de produksjonsbaserte inntektene og nedgang i erstatningene for tapt rein. Foreløpige tall for 2014 viser en positiv endring av resultatmålene. Dette skyldes i hovedsak både en økning i prisen og i statstilskuddene. Selv om foreløpige tall for 2014 viser en mer positiv utvikling, fresmtår den økonomiske utviklingen som bekymringsfull med hensyn til målet om økonomisk bærekraft.

Dagens reindrift baseres i stor grad på kjøttproduksjon. Dette er den viktigste inntektskilden i næringen. For å sikre god lønnsomhet i driften, er det derfor viktig å ha en høyest mulig kjøttproduksjon. I mange distrikter har utøverne gjort tilpasninger i driften nettopp for å høyne kjøttproduksjonen til et nivå som maksimerer inntekter. I andre distrikter er situasjonen en annen. Statens forhandlingsutvalg vil påpeke at reindriftnetvernet er selvstendig næringsdrivende som selv bestemmer sin fordeling av arbeidsinnsats og investeringer mellom reindriften og andre formål. I den forbindelse fremheves de muligheter som ligger for økt slakteuttak i mange distrikter for å oppnå et bedre økonomisk resultat.

4. OMPRIORITERINGER I REINDRIFTSAVTALEN 2014/2015

4.1 Uttestenging fra vinterbeiter i Sverige

Statens forhandlingsutvalg orienterer om at finansiering av tiltak for distrikt som er forhindret fra å bruke vinterbeiter i Sverige på grunn av at Norsk-svensk reinbeitekonvensjon ikke er på plass, vil løses på utsiden av Reindrifftsavtalen. For å sikre driftsgrunnlaget for disse distriktene også vinteren 2014/2015, vil det bli omdisponert inntil 2,1 mill. kroner til føring og andre nødvendige tiltak fra kapittel 1142 post 71 til kapittel 1151 post 51 i 2015.

Det foreligger en utfordring knyttet til utskilling av svensk rein som blir igjen i Norge etter barmarksperioden. På grunn av den sene utskillingen, blir områder som kunne ha vært brukt til vinterbeiter hardt belastet, noe som igjen medfører at kystvinterbeitene brukes mer og belastes sterkere. Dette har igjen medført økte konflikter mellom jordbruk og reindriften på kysten. På bakgrunn av de nevnte forhold tas det sikte på å endre retningslinjene for manglende konvensjonsbeiter slik at det åpnes for økonomisk støtte til reinbeitedistrikter for å påskynde utskillingen mellom norsk og svensk rein.

4.2 Bruk av mindreforbruket fra 2014

Regnskapstall for 2014 viser et mindreforbruk per 1. januar 2015 på om lag 9. mill. kroner over post 75, og 1,4 mill. kroner over post 79. Fortsatt er ikke alle tilskuddssøknadene ferdigbehandlet. På denne bakgrunn legger Statens forhandlingsutvalg til grunn at mindreforbruket vil være på henholdsvis 8,5 mill. kroner på post 75 og 1,0 mill. kroner på post 79.

Under forutsetning om at mindreforbruket blir godkjent overført til 2015, samt at mindreforbruket blir godkjent ompostert fra post 75 og post 79 til post 51, ønsker Statens forhandlingsutvalg å prioritere tiltak som støtter opp om en bærekraftig reindriftnæring. Ved at tiltakene finansieres av et mindreforbruk fra siste budsjettår, er det viktig at tiltakene ikke binder opp bevilgningene over flere budsjettår.

De tiltak som Statens forhandlingsutvalg ønsker å prioritere, må sees i sammenheng med prioriteringer og innretning av statens tilbud til Reindrifftsavtalen 2015/2016.

Konkret foreslås følgende tiltak:

- Infrastrukturtiltak som legger til rette for økt slakting av rein.
- Videreutvikling av reindriften arealbrukskart.
- Forprosjekt knyttet til metoder for telling av rein.
- Tiltak for økt internkontroll og selvstyre.
- Prosjekt for fjerning av både gammelt gjerdemateriell og ulovlige gjerder.

4.2.1 Infrastrukturtiltak som legger til rette for økt slakting av rein

Ved inngåelsen av Reindrifftsavtalen 2013/2014 og Reindrifftsavtalen 2014/2015 ble det enighet om å sette av henholdsvis 7,5 mill. kroner og 5,0 mill. kroner til oppgradering av infrastrukturen knyttet til uttak av slaktedyr.

Etter en nærmere fastsatt prosess, ble det kartlagt et behov i det enkelte reinbeiteområdet. På bakgrunn av denne kartleggingen foretok RUF-styret en prioritering mellom områder og distrikt. Denne prioriteringen sammen med strategisk plan fra våren 2012, skulle legges til grunn ved behandling av søknadene fra distriktene.

RUF-styret behandlet 31 søknader i 2013, hvorav 15 ble innvilget. Videre behandlet RUF-styret 9 søknader i juni 2014, hvorav 7 ble innvilget. Etter søknadsbehandlingen under dette møtet gjenstod det 2,5 mill. kroner av avsetningene. På dette grunnlag åpnet styret for en ekstra søknadsrunde. Det kom inn 8 søknader med en samlet søknadsramme på ca 3,2 mill. kroner. Behandlingen av disse søknadene ble utsatt til møtet i mars 2015. Fram til dette møtet har styret signalisert at de ønsker å ha en samlet gjennomgang av tidligere bevilgninger med områdevis fordeling.

Fortsatt foreligger det et behov for en oppgradering av reindriftens infrastruktur i mange områder. Videre har erfaringer fra inneværende slaktesesong vist at enkelte distrikt har utfordringer med å få tatt ut slakterein. Med bakgrunn i nevnte erfaringer, og det arbeidet som ble gjort i 2013 og 2014, legger Statens forhandlingsutvalg til grunn at RUF-styret i løpet av våren får behandlet søknader om infrastrukturtiltak i den hensikt at anleggene legger til rette for økt slakting og omsetning i sesongen 2015/2016.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det avsettes 4,08 mill. kroner utover RUF sin ordinære ramme til infrastrukturtiltak i reindriften.

4.2.2 Videreutvikling av reindriftens arealbrukskart

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015 ble avtalepartene enige om å få gjennomført et pilotprosjekt knyttet til utvikling av reindriftens arealbrukskart. Hensikten var å få etablert kart som synliggjør og gir en samlet oversikt over gjennomførte utbyggingstiltak innenfor det enkelte distrikts grenser.

Konkret skulle pilotprosjektet gjennomføres i to faser. Første fase innebar en kartlegging av svenske samebyers arealbrukskart, samt en vurdering om det foreligger mulighet til å utvikle dagens arealbrukskart til også å gi en oversikt over gjennomførte utbyggingstiltak innenfor det enkelte distrikts areal. På bakgrunn av rapporten fra forprosjektet, skulle partene bli enige om man skulle gå videre med fase to som innebar en utarbeidelse av inngrepskart for to reinbeitedistrikt.

Landbruksdirektoratet fikk ansvaret for gjennomføring av pilotprosjektet. I den grad direktoratet fant det hensiktsmessig, skulle direktoratet benytte Norsk Institutt for

skog og landskap som strategisk samarbeidspartner i gjennomføringen av pilotprosjektet. NRL skulle innvolvers i arbeidet.

Landbruksdirektoratet valgte å bruke Norsk Institutt for skog og landskap ved gjennomføringen av pilotprosjektet.

Forprosjektet resulterte i to rapporter utarbeidet av Norsk institutt for skog og landskap. Rapportene ble presentert for avtalepartene i desember 2014. Rapportene og presentasjonen inkluderer en gjennomgang av den norske modellen for geografisk infrastruktur, og de inneholder anbefalinger om hvordan oppgaven med å skape en helhetlig geografisk infrastruktur for reindriftas arealbrukskart bør løses. Påløpte kostnader i forbindelse med forprosjektet utgjorde 570.000 kroner. Dette innebærer et mindreforbruk 930.000 kroner. Mindreforbruket må sees i sammenheng med at fase to av pilotprosjektet ikke ble gjennomført som forutsatt.

I møtet i desember ble det besluttet at avtalepartene skal avtale om og evt på hvilken måte man skal gå videre med å utvikle reindriftens arealbrukskart.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at man går videre med utvikling av reindriftens arealbrukskart etter de råd og anbefalinger som ble skissert av Norsk Institutt for skog og landskap under deres avrapportering i desember. Statens forhandlingsutvalg påpeker viktigheten av at reindriftens arealbrukskart utvikles til å bli helhetlige og dynamiske kart til bruk for reindriftsnæringen, offentlig forvaltning, planmyndigheter og utbyggere. Det er et mål at kartene skal danne grunnlag for innsyn i reindriftens arealbruk, og være et sentralt saksbehandlingsverktøy i analyser og tematiske framstillinger i saker hvor reindriften blir berørt.

Utvikling av reindriftens arealbrukskart er et langsiktig arbeid og vil bestå av flere faser. Statens forhandlingsutvalg foreslår at Landbruksdirektoratet gis ansvaret for gjennomføringen av pilotprosjektet, men at Norsk Institutt for skog og landskap videreføres som strategisk samarbeidspartner i gjennomføringen av prosjektet. Det forutsettes at NRL involveres i dette arbeidet.

I løpet av forhandlingene om Reindriftsavtalen 2015/2016 legges det opp til at direktoratet presenterer hvordan prosjektet skal gjennomføres. Dette inkluderer en gjennomgang av de ulike fasene i utviklingsarbeidet, framdriftsplan og finansiering.

Kostnadene til utvikling av reindriftens arealbrukskart er foreløpig beregnet til 2,5 mill. kroner. Statens forhandlingsutvalg foreslår at prosjektet finansieres med 930.000 kroner fra mindreforbruket av avsatt bevilgning i forbindelse med Reindriftsavtalen 2014/2015. Resterende beløp på 1.570.000 kroner finansieres utover RUF sin ordinære ramme.

4.2.3 Forprosjekt knyttet til metoder for telling av rein

Telling av rein er ressurskrevende for både reindriften og forvaltningen. Slik dagens tellinger gjennomføres, er det kun mulig å få kontrolltelt et fåtall av distriktene i løpet av

ett år. Med bakgrunn i pågående prosess med en reduksjon av reintallet i Finnmark, har tellingene de siste årene vært konsentrert i Finnmark. Manglende tellinger sør for Finnmark skaper en usikkerhet omkring reintallet i disse områdene.

Statens forhandlingsutvalg ser behovet for at det gjennomføres et forprosjekt for å avdekke utfordringer med dagens tellinger. Videre hvilke muligheter som foreligger i alternative tellemetoder, herunder dronetellinger og gjennom individmerking av rein.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at Landbruksdirektoratet gis ansvaret for gjennomføringen av pilotprosjektet, men at direktoratet benytter aktuelle forskningsmiljøer til gjennomføring av prosjektet. Det forutsettes at NRL involveres i dette arbeidet.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det avsettes 0,7 mill. kroner utover RUF sin ordinære ramme til gjennomføring av et forprosjekt knyttet til nye metoder for telling av rein.

4.2.4 Implementering av nytt rapporteringssystem

I forbindelse med reindrifftsavtalen for 2013/2014 ble avtalepartene enige om at dagens rapportering fra slakteriene og videreforedlingsbedriftene ikke er tilfredsstillende. Riktig rapportering er avgjørende grunnlag for Markedsutvalgets arbeid. Videre gir manglende rapportering utfordringer vedrørende behandling av søknader om tilskudd, samt for utarbeidelse av både totalregnskapet og ressursregnskapet.

Avtalepartene ble enige om å nedsette en arbeidsgruppe bestående av Landbruksdirektoratet, NRL og Private Reinsdyrslakteriers Landsforening (PRL) for å utarbeide et nytt web-basert rapporteringssystem. Sluttrapport fra arbeidsgruppen ble presentert for avtalepartene i desember 2014. Gjennom presentasjonen ble det avklart at opplæring av brukere og implementering hos de enkelte slakteriene ikke har startet, men at applikasjonen er tilnærmet operativt ferdig. Det ble avsatt 2,0 mill. kroner til utvikling av nytt rapporteringssystem. Forbruket viser et mindreforbruk på om lag 500.000 kroner. I forbindelse med møtet mellom avtalepartene i desember ble det avtalt at 150.000 kroner av dette mindreforbruket skulle omdisponeres for å finansiere et nedskjæringsforsøk for å få kvalitetssikret det klassifiseringssystemet som er utviklet.

For at implementeringen av applikasjonen skal bli vellykket, påpeker Statens forhandlingsutvalg viktigheten av å involvere brukerne i utviklingen av programmet. Til oppstartssamling for et brukerne av nytt system og til drift, feilretting, vedlikehold og utvikling vil det være behov for 0,5 mill. kroner i 2015.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at en oppstartssamling for et brukerforum og til drift, feilretting, vedlikehold og utvikling finansieres med 350.000 kroner fra mindreforbruket av avsatt bevilgning i forbindelse med Reindrifftsavtalen 2013/2014. Resterende på 150.000 kroner finansieres utover RUF sin ordinære ramme.

4.2.5 Tiltak for internkontroll og selvstyre

Reindriftsloven av 2007 skal gi grunnlag for en hensiktsmessig indre organisering og forvaltning av reindriften. Videre skal reindriftnæringen etter loven, gjennom internt selvstyre, selv spille en aktiv rolle og ha ansvar for at reindriften er bærekraftig. Siidaandelsledere, siidaen, distriktsstyrene, sonestyrene, distriktsledere og distriktsstyremedlemmer har alle viktige oppgaver og plikter for at selvstyret skal fungere. Reindriften er gitt en rettighet til selvstyre, men denne rettigheten utgjør også en forpliktelse og et ansvar. Erfaringene siden loven ble iverksatt viser at for store deler av reindriftnæringen i Vest-Finnmark og Karasjok fungerer verken det interne selvstyret eller internkontrollen tilfredstillende. Dette er situasjonen også i enkelte av de øvrige reinbeiteområdene. Etter Statens forhandlingsutvalgs vurderinger foreligger det et behov for å utvikle reindriften selvstyre og internkontroll i samtlige av reinbeiteområdene.

Landbruksdirektoratet arbeider aktivt med flere tiltak for å styrke reindriftnæringens evne til selvstyre og internkontroll. For å lykkes i dette arbeidet, er økt kompetanse særlig sentralt. Statens forhandlingsutvalg foreslår at det settes av 1,0 mill. kroner utover RUF sin ordinære ramme til kompetansetiltak for økt internkontroll og selvstyre.

For øvrig legges det opp til at direktoratet gir en nærmere orientering om sitt arbeid med å styrke reindriftnæringens evne til internt selvstyre og internkontroll i løpet av de kommende forhandlingene.

4.2.6 Prosjekt – Fjerning av gammelt gjerdemateriell og ulovlige gjerder

I samtlige reinbeiteområder ligger det betydelige mengder med gammelt gjerdemateriell som bør fjernes. Statens forhandlingsutvalg understreker at de som har oppført ulovlige gjerder også har et ansvar for å fjerne dem. Dette blir i liten grad fulgt opp. Gjerdemateriell som blir liggende er til hinder og skade for både vilt og personer som ferdes i naturen. Gammelt gjerdemateriell som kan knyttes til reindriften kan også være et omdømmeproblem.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det iverksettes et prosjekt som har som formål å få fjernet gammelt gjerdemateriell. Ordningen skal være tidsbegrenset og knyttet til driftsåret 2015/2016. Gjennom ordningen kan distrikter søke om økonomisk støtte til fjerning av gammelt gjerdemateriell.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at avtalepartene blir enige om hvilke reinbeiteområder som skal prioriteres, og at det utarbeides et regelverk for ordningen som fastsettes av avtalepartene i god tid før barmarksesongen. Videre foreslås det at administreringen av ordningen legges ut til de fylkesmannsembetene som blir prioritert.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det settes av 2,0 mill. kroner utover RUF sin ordinære ramme til et prosjekt som har til formål å få fjernet gammelt gjerdemateriell og ulovlige gjerder.

5. SKATTER OG AVGIFTER I REINDRIFTEN

5.1 Reindrifftsfradraget

Fra og med skatteåret 2003 er det innført et fradrag i alminnelig inntekt for skattytere med positiv næringsinntekt fra reindrifften. Hensikten med innføringen er å legge til rette for økt produksjon og verdiskaping i næringen.

Reindrifftsfradraget har fra og med inntekståret 2009 fulgt økningen av jordbruksfradraget. For 2015 utgjør fradraget inntil 63.500 kroner pluss 38 % av inntekt i reindriffts næring som overstiger 63.500 kroner, opp til et maksimalt fradrag på 166.400 kroner pr. skattyter. Dette innebærer at næringsinntekt mellom 0 og 63.500 kroner gir reindrifftsfradrag lik inntekten. Dersom næringsinntekten er mellom 63.500 kroner og 334.289 kroner, er fradraget 63.500 kroner pluss 38 % av næringsinntekt over 63.500 kroner. Når næringsinntekten er 334.290 kroner eller høyere, får man maksimalt fradrag på 166.400 kroner.

5.2 Skatter og avgifter

Når det gjelder spørsmål knyttet til avgiftsbelastning av driftsmidler og formuesbeskatning av gjerder og anlegg, henvises det til Finansdepartementet som rette departementet for skatte- og avgiftsspørsmål, samt den kontakt som er etablert mellom NRL og Finansdepartementet.

6. STATENS TILBUD TIL REINDRIFTSAVTALEN 2015/2016

6.1 Innledning

I dette kapittelet gis det innledningsvis en omtale av Statens satsingsområder for Reindrifftsavtalen 2015/2016. Deretter følger Statens tilbud som er bygd opp tilsvarende som for de siste års reindrifftsavtaler. De ordninger som er gjeldende gjennom Reindrifftsavtalen 2014/2015, og som ikke omtales i dette kapittelet, foreslås videreført uten endringer. Når det gjelder de avsetninger som foreslås til de enkelte ordninger, er disse i hovedsak basert på Landbruksdirektoratets anslag, samt vurderinger i forhold til markeds- og slaktesituasjonen. Dette kan innebære at avsetningene til enkelte av de direkte tilskuddsordningene kan være justerte selv om det ikke foreslås endringer i satsene for det aktuelle tilskuddet. I kapittel 6.8 gis en oppsummering av forslaget til fordeling av den økonomiske rammen.

6.2 Satsingsområder for Reindrifftsavtalen 2015/2016

Statens forhandlingsutvalg ønsker å videreføre og styrke arbeidet med å utvikle reindriffts næringen som en rasjonell, markedsorientert næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv. Ved inngåelsen av Reindrifftsavtalen 2014/2015 ble det gjennomført en rekke forenklingstiltak. I tillegg ble det gjennomført tiltak for å styrke siidaandelsleders stilling, og derigjennom lagt til rette for de reindrifftsutøverne som har reindrift som hovedvirksomhet. I forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2015/2016 ønsker Statens forhandlingsutvalg fortsatt oppmerksomhet omkring disse områdene.

I slutfasen av pågående prosess med tilpassing av reintall er det viktig å opprettholde hovedlinjene i dagens tilskuddsystem hvor de direkte tilskuddene er knyttet til verdien av det som produseres. Dette vil bidra til å skape stabilitet og forutsigbarhet om ordningene over reindrifftsavtalen. I tillegg vil en videreføring støtte opp om de reindrifftsutøverne som følger opp gitte reduksjonsvedtak. I den forbindelse påpekes det at siidaandeler som ikke følger reduksjonskravene heller ikke vil være tilskuddsberettiget.

For å få bedre oversikt og enklere kontroll av hva som slaktes, samt å legge til rette for økt inntjening hos den enkelte reineier, er det nødvendig å se på hele verdikjeden fra vidde til bord. Statens forhandlingsutvalg er av den oppfatning at det bør innføres et pliktig nytt rapporterings- og klassifiseringssystem for reinsdyrkjøtt, og ønsker å drøfte dette med NRL under forhandlingene. Et felles nytt rapporteringssystem vil både bidra til en mer effektiv rapportering og en betydelig forenkling av dagens system. Nytt klassifiseringssystem vil på sin side bidra til å premiere levering av slakterein med god kjøttfylde, og derigjennom stimulere reineierne til å øke inntjeningen av den enkelte rein.

Markedsutvalget for reinsdyrkjøtt har gjennom sitt arbeid bidratt til en positiv utvikling av markedet for reinsdyrkjøtt. Statens forhandlingsutvalg ser det som viktig at det legges til rette for at arbeidet i utvalget videreføres, men at man gjennom forhandlingene blir enige om hvordan sekretærfunksjonen fremover skal løses, samt hvordan bedriftene på en hensiktsmessig måte skal bidra til finansiering av den generiske markedsføringen.

Statens forhandlingsutvalg påpeker at det er slaktet betydelig mindre rein de fire siste årene sammenlignet med tidligere år. I 2013 var det slaktet 70.000 rein, og i 2014 viser foreløpige tall et slakteuttak på om lag 60.000 rein. Til sammenligning var slakteuttaket i toppåret 2010 på 80.200 rein på listeførte slakterier. Et uttak på 60.000 rein er ikke tilstrekkelig til å få reintallet redusert til fastsatt nivå i Finnmark. Markedet for reinkjøtt er svært bra. Det gode markedet har ikke reineierne i enkelte områder benyttet seg av. Reinkjøttbedriftene har god avsetning og lagrene er tilnærmet tomme.

Manglende slakting innebærer større utfordringer med å tilpasse reintallet. I tillegg medfører manglende slakting at reinkjøttbedriftene kan miste sine leveringsavtaler. Når reinkjøttbransjen ikke er leveringsdyktig, vil den forutsigbarheten og tilliten til reinkjøttet som nå er bygd opp gjennom de siste årene bortfalle. Dersom man på ny er nødt til å gjenskape markedsadgangen og tilliten til reinsdyrkjøttet, må man trolig ytterligere ned med produsentprisen. En ytterligere reduksjon i produsentprisen vil forsterke reineiernes motvilje til å slakte, med de konsekvenser det medfører.

Tettheten av rein er nå slik i mange distrikter at den ikke er økonomisk bærekraftig. Kostnadene ligger langt over produksjonsinntektene. Ved en reduksjon i tettheten vil vektene på reinen øke. Økte vekter gir bedre kjøttfylde og derigjennom bedre pris. Et tilpasset reintall gir dermed grunnlag for en økonomisk bærekraftig reindrift.

Det er nødvendig at reindrifftsavtalen stimulerer og legger til rette for økt verdiskaping og omsetning av reinkjøtt. Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at Reindrifftsavtalen 2015/2016 bidrar til dette, og at kommende avtale tar høyde for en økning i slakteuttaket.

NRL har flere krav som skal legges til rette for rekruttering og som skal bidra til smidige generasjonsoverganger. Statens forhandlingsutvalg påpeker at reindriften har hatt en annen utvikling enn øvrige primærnæringer når det gjelder antall utøvere. I jord- og skogbruket har antall utøvere blitt betydelig redusert de siste tiårene, mens antallet i reindriften har økt. Per i dag er situasjonen slik at det er flere som ønsker å starte med reindrift enn det er plass til. I denne situasjonen ønsker ikke Statens forhandlingsutvalg å prioritere tiltak som stimulerer til økt rekruttering til næringen.

Reindriftens største utfordring på lang sikt er å sikre reindriftens arealer. Et sentralt tiltak for å møte denne utfordringen er utvikling av reindriftens arealbrukskart. Arealbrukskartene vil være effektive underlag i arbeidet med å synliggjøre reindriftens bruk av arealer, og utviklingen av ulike type inngrep som har funnet sted innenfor reinbeiteområdene.

For å lykkes med reintallstilpassingen, er det sentralt at de økonomiske ordningene virker i samme retning. Et tiltak som bygger opp om dette er at det ikke gis rovvilterstatning for udokumenterte tap av rein til siidaandeler som ikke følger opp reintallsvedtak. Tiltaket krever ikke en lovendring, men er en oppfølging av gjeldende regelverk. Statens forhandlingsutvalg legger opp til en videreføring av dette tiltaket.

6.3 Bevilgning over statsbudsjettet 2016

6.3.1 Bevilgningsramme

Statens forhandlingsutvalg foreslår en økonomisk ramme for Reindrifftsavtalen 2015/2016 på 109,5 mill kroner. Dette er en reduksjon på 2,0 mill. kroner i forhold til gjeldende avtale.

Statens forhandlingsutvalg påpeker at den økonomiske rammen også må sees i sammenheng med det etablerte reindrifftsfradraget.

6.3.2 Priser

Det fastsettes ikke målpris for reinkjøtt i slaktesesongen 2015/2016.

I en situasjon hvor Landbruksdirektoratet vurderer å åpne for import med redusert tollsats, forutsetter Landbruks- og matdepartementet at direktoratet tar kontakt med departementet.

6.4 Utviklings- og investeringstiltak (RUF)

6.4.1 Økonomisk ramme

Statens forhandlingsutvalg foreslår at bevilgningen til Reindriftens utviklingsfond for Reindrifftsavtalen 2015/2016 settes til 38,2 mill. kroner mot 33,7 mill. kroner i Reindrifftsavtalen 2014/2015. Ut fra fondets økonomiske situasjon, settes tildelingsrammen til RUF lik bevilgningsrammen.

6.4.2 Kapittel 1151 post 51 – Reindriftens utviklingsfond

Fondets regnskap for 2014 viser et overskudd på 16,3 mill. kroner. Inntektssiden består av bevilgningen over reindrifftsavtalen for 2012/2013 på 33,1 mill. kroner, en overføring fra kapittel 1147 post 71 på 1,9 mill. kroner for å dekke tiltak for distrikter som er utestengt fra vinterbeiter i Sverige, samt overføringer fra kapittel 1151 post 75 på til sammen 7,0 mill. kroner for å dekke infrastrukturtiltak som legger til rette for økt slakting av rein, kompetansegivende kurs knyttet til privat slakting og omsetning av reinkjøtt i nærmarkedet, samt utvikling av reindriftens arealbrukskart. På inntektssiden inngår også tilbakebetaling av lån på til sammen 0,3 mill. kroner og renteinntekter på 0,8 mill. kroner.

I 2014 har det kommet inn en inntekt på 0,99 mill. kroner fra en prammekonto disponert av den tidligere Reindrifftsforvaltningen i Kautokeino. I forbindelse med overføring av områdekontorene til Fylkesmannen ble denne kontoen overført til Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift. Kontoen består av egenandelsinnbetalinger fra reieiere over flere år for utført prammetjeneste. Denne overføringen er et engangstilfelle, men det vil i fremtiden bli innbetalt ytterligere egenandeler fra reieierne for disse tjenestene. Kostnadssiden gjelder utbetaling av tildelinger.

Resultat	2012	2013	2014	2015
Tilført bevilgning over reindrifftsavtalen	32 800 000	34 100 000	33 100 000	33 700 000
Overføringer	10 546 000	18 600 000	8 900 000	
Tilbakebetaling lån	260 748	118 042	334 054	250 000
Renteinntekter	752 574	645 637	879 000	550 000
Prammeinntekter			1 083 435	100 000
Sum tilførsel av midler	44 359 322	53 463 679	44 296 489	34 600 000
Utbetalinger	42 588 731	27 502 075	27 279 345	33 000 000
Andre kostnader (adm styrer/utvalg)	634 823	794 600	706 133	900 000
Sum utbetalinger	43 223 554	28 296 675	27 985 478	33 900 000
Resultat	1 135 768	25 167 004	16 311 011	700 000

Fondets balanse viser at eiendelssiden består av en beholdning i Norges Bank på 70,7 mill. kroner. Gjelden på 526 kroner er skatteoppgjøret for 6. termin 2014 som utbetales i januar 2015. Totalt gir dette en egenkapital på kr 70,7 mill. kroner. Når det gjelder

prognosen for 2015, påpekes det også her at den er usikker grunnet usikkerhet omkring størrelsen på alle utbetalingene.

Balanse	2012	2013	2014	2015
Innestående i Norges Bank	29 188 191	54 407 465	70 719 000	71 419 000
Sum eiendeler	29 188 191	54 407 465	70 719 000	71 419 000
Gjeld	17 922	13 591	526	0
Egenkapital	29 170 969	54 393 874	70 718 474	
Sum gjeld og egenkapital	29 188 891	54 407 465	70 719 000	71 419 000

Fondets ansvar per 31.12.14 utgjorde 53,7 mill. kroner. Med ansvar menes vedtatte, men ikke utbetalte tildelinger fra 2014 og tidligere år. Til sammenligning utgjorde fondets ansvar 41,0 mill. kroner per 31.12.13. Ansvarer inngår ikke i fondets balanse. Årsaken til dette er at vedtatte tildelinger utgiftsføres i sin helhet ved utbetaling (kontantprinsippet). Det påpekes likevel at både resultat og balanse bør ses i sammenheng med fondets ansvar.

Utestående lån per 31.12.14 utgjorde 2,5 mill. kroner. Utestående lån inngår ikke i balansen. Årsaken til dette er at lånene utgiftsføres i sin helhet ved utbetaling (kontantprinsippet).

6.4.3 Kvinnerettede tiltak

Arbeidet med likestilling i reindriften krever innsats fra flere aktører. Dette gjelder både fra det offentlige ved utforming av virkemidler, fra næringen selv og ikke minst gjennom næringsorganisasjonen.

NRL har utarbeidet en strategi for likestilling i reindriften med konkrete oppfølgingspunkter. Framover vil det være av sentral betydning at NRL arbeider aktivt og målrettet med strategien, samt at NRL foretar en prioritering av de ulike tiltakene. Særlig trekkes frem viktigheten av at NRL legger til rette for økt kvinneandel i egen organisasjon. Dette gjelder både i NRLs styre og i lokallagene. Statens forhandlingsutvalg ber om tilbakemelding i løpet av forhandlingene på status i NRLs arbeid med å følge opp egen strategi for likestilling i reindriften.

NRL har fremmet krav om at det utarbeides et informasjonshefte hvor det gjøres kjent hvilke ordninger som gjelder for reindriftskvinnene. Statens forhandlingsutvalg registrerer behovet for mer informasjon, og Landbruksdirektoratet vil på egnet måte legge til rette for at reindriftskvinnene blir mer kjent med bl.a gjeldende velferdsordninger over reindriftsavtalen.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det ikke øremerkes særskilte midler til kvinnerettede tiltak i Reindriftsavtalen 2015/2016, men understreker at dette ikke

utelukker reindriftskvinnene fra å søke RUF om prosjektmidler, eller at NRL som organisasjon søker om midler til utviklingsprosjekter.

6.4.4 Forskning og utvikling

Det ble ikke øremerket midler til forskning og veiledning i 2014.

RUF-styret har utarbeidet en strategisk plan for bruk av forskningsmidler over reindrifftsavtalen. Følgende hovedområder er prioritert i planen:

- Arealbruk
- Rein / dyrerelaterte forhold
- Bærekraftig utvikling og institusjonelle endringsprosesser
- Drift og produksjon
- Samfunnsforhold / sosiokulturelle forhold i næringa

NRL har fremmet krav om at også reindriftens utviklingsmuligheter inngår som et område som skal prioriteres. Statens forhandlingsutvalg slutter seg til NRLs forslag og foreslår følgende endring:

- Bærekraftig utvikling og institusjonelle endringsprosesser, herunder reindriftens utviklingsmuligheter.

For øvrig slutter Statens forhandlingsutvalg seg til RUF-styrets strategiske plan. For å sikre fleksibilitet, foreslår Statens forhandlingsutvalg at det ikke øremerkes særskilte midler til forskning og veiledning i 2015.

6.4.5 Konfliktforebyggende tiltak

Statens forhandlingsutvalg foreslår en bevilgning på 1,45 mill kroner til konfliktforebyggende tiltak, herunder inntil 50.000 kroner til administrering av ordningen ved Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Statens forhandlingsutvalg påpeker viktigheten av at Fylkesmannen i Sør-Trøndelag foretar en prioritering av innkomne søknader.

6.4.6 Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015, ble avtalepartene enige om å samordne Reinprogrammet med Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat. Bakgrunnen for sammenslåingen var at partene vurderte det slik at begge programmene har tilnærmet lik innretning, og at reinkjøttbedriftene har en del å hente på en tettere samordning av programmene. Videre var en samordning også en oppfølging av regjeringens målsetting om en forenkling av landbruksbyråkratiet.

Ved en sammenslåing satte avtalepartene som en forutsetning reindriften gis representasjon i styringsgruppen for Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat. Videre at Innovasjon Norge fortsatt utøver en aktiv innsats og tilrettelegging overfor programmets reinkjøttkunder, og stor oppmerksomhet på å få frem de

muligheter som finnes i programmet og Innovasjon Norge for øvrig. For øvrig var avtalepartene enige om å videreføre programmets innretning og satsingsområder.

Styringsgruppen for Reinprogrammet hadde sitt siste møte i november 2014. Under dette møtet ferdigstilte styringsgruppen en sluttrapport. Styringsgruppen påpekte at det er to sentrale formål med rapporten. Det ene er å gi en status- og sluttrapport når Reinprogrammet avvikles. Det andre formålet er å gi innspill til styringsgruppen og administrasjonen av det nye programmet, innspill som styringsgruppen for Reinprogrammet mener er viktig for både å ivareta og utvikle Reinprogrammets eksisterende og potensielle kunder. I tillegg forutsettes det at erfaringene som fremkommer i rapporten og innspillene fra styringsgruppen vil være sentrale momenter i arbeidet med å utvikle nytt programnotat, og i utviklingen av styringen og administrasjonen av det nye programmet.

Statens forhandlingsutvalg slutter seg til Styringsgruppens anbefalinger, og forutsetter at styringsgruppen og administrasjonen for Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat følger opp og ivaretar gitte anbefalinger.

Det avsettes 8,2 mill. kroner som reindriftens andel i Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat. Statens forhandlingsutvalg slutter seg også til styringsgruppens anbefaling om at reindrifftsavtalens økonomiske andel blir øremerket i det nye programmet. Dette gjelder også gjenstående bevilgning på Reinprogrammet.

6.4.7 Fagbrevordningen

Avtalepartene har tidligere vært enige om at fagbrevordningen bør fases ut av reindrifftsavtalen, og at det skal gis tilbakemelding til Opplæringskontoret om at kontoret arbeider med dette som siktemål, og søker andre finansieringskilder.

Statens forhandlingsutvalg registrerer at Opplæringskontoret siden våren 2010 ikke har funnet andre finansieringskilder. Manglende finansiering vil innebære en avvikling av ordningen. Statens forhandlingsutvalg vil understreke at dette vil bli en realitet dersom Opplæringskontoret ikke finner andre finansieringskilder. I den videre oppfølgingen vil Landbruks- og matdepartementet bistå med å følge opp saken overfor andre departement.

Når det gjelder Reindrifftsavtalen 2015/2016, foreslår Statens forhandlingsutvalg en bevilgning på 2,0 mill. kroner. Bevilgningen skal dekke lønn til lærlinger, forsikringer, reiser samt drift av opplæringskontoret.

Som et ledd i arbeidet med å styrke kvinnes stilling i reindriften, foreslår Statens forhandlingsutvalg at opplæringskontoret viderefører prioriteringen av kvinner både blant kommende lærlinger og instruktører. Videre er det viktig å sikre en geografisk fordeling av lærlingene. I samsvar med NRLs krav legges det opp til at fagbrevordningen også blir gjeldende for tamreinlagene.

6.4.8 Markedstiltak

I forbindelse med forhandlingene om Reindriftsavtalen 2010/2011 ble avtalepartene enige om å etablere et eget Markedsutvalg for reinkjøtt. Hovedoppgaven for markedsutvalget er å sikre norsk reinkjøtt positiv oppmerksomhet og kjøpsutløsende adferd hos sluttbruker. I tillegg skal Markedsutvalget ta på seg formidling av markedsrelevante problemstillinger til andre aktører. Markedsutvalget benytter Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) som strategisk samarbeidspartner til gjennomføring av valgte markedsaktiviteter.

Etter Statens forhandlingsutvalgs vurdering, er generisk markedsføring av reinkjøtt viktig da dette kan bidra til at markedsføringen når fram til flere forbrukere. Imidlertid forutsettes det at reinkjøttbedriftene har tilstrekkelig med varer når det gjennomføres kampanjer.

Fremover kan ikke aktørene basere seg kun på midler over reindriftsavtalen til denne typen markedsføring. Med bakgrunn i at det ikke er omsetningsavgift på reinkjøtt, må bedriftene selv bidra med midler til merkenøytral markedsføring. Det vil derfor være nødvendig at Markedsutvalget har dialog med bransjen om dette. Utover den merkenøytrale markedsføringen vil det være sentralt at den enkelte bedrift tar større ansvar for å øke sin markedskompetanse og markedsføring av egne produkter.

Markedsutvalget har fått utviklet en generisk visuell identitet for Norsk Reinsdyrkjøtt. Den visuelle identiteten understreker særpreget til Norsk Reinsdyrkjøtt og spiller på verdiene smakfull, ekte, ren og naturlig. Designet skal gi et etterlatt inntrykk av reinsdyrkjøtt som *Det smakfulle og møre kjøttet fra vidda*. Den visuelle profilen ble tildelt merket for god design i 2013 av Norsk Designråd. Profilen er lagret i en elektronisk designmanual som gir retningslinjer for bruk av maler, innhold, grafiske elementer, typografi, bilder og farger for markedsutvalgets profil. Videre er profilen blitt merkevarebeskyttet i løpet av 2014. Statens forhandlingsutvalg slutter seg til at Markedsutvalget går videre med å få avklart hvordan bedriftene kan nyttiggjøre seg profilen, herunder muligheten for at bedriftene betaler for bruken av den visuelle profilen og derigjennom bidrar til å finansiere den merkenøytrale markedsføringen.

Markedsutvalget har i samarbeid med Reinprogrammet gjennomført et seminar for reinkjøttbedriftene. Nytt seminar er planlagt den 5. og 6. mars. Videre har Markedsutvalget samarbeidet med Reinprogrammet omkring aktiviteter i Mathallen under Samefolkets dag de tre siste årene. Statens forhandlingsutvalg foreslår at dette samarbeidet videreføres, og at man også i kommende avtaleperiode legger opp til disse to fellesarrangementene.

I samsvar med sin første markedsplan utarbeidet Markedsutvalget en Markedshåndbok. Boken er blitt distribuert til samtlige siidaandeler og tamreinlag. Markedshåndboken kommuniserer verdiene og skal engasjere reindriftsnæringens primærledd i arbeidet med markedsføring av reinkjøtt.

Markedsutvalget legger opp til en revidering av Markedshåndboken i løpet av 2015. Statens forhandlingsutvalg anmoder om at NRL i løpet av forhandlingene gir en tilbakemelding om hvordan NRL vil bruke den nye Markedshåndboken, herunder hvordan de vil implementere boken i egen organisasjon og ute blant reineierne.

Statens forhandlingsutvalg slutter seg til Markedsutvalgets forslag til aktiviteter og budsjett for 2015/2016 og justeringer av planlagte kampanjer, herunder overføring av gjenstående beløp fra 2014. Sett ut fra den gode markedssituasjonen og at Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at bedriftene i økt grad skal bidra økonomisk til den merkenøytrale markedsføringen av reinsdyrkjøtt, foreslår Statens forhandlingsutvalg en avsetning til Markedsutvalget på 3,0 mill. Dette er en reduksjon på 2,0 mill kroner forhold til Reindrifftsavtalen 2014/2015.

For øvrig foreslår Statens forhandlingsutvalg at sekretariatet for Markedsutvalget drøftes under de kommende forhandlingene.

6.4.9 Reintransport/pramming

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015, ble avtalepartene enige om å etablere en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å gå gjennom ordningen med pramming av rein. Dette hadde sin bakgrunn i at kostnadene til pramming av rein har økt betydelig de senere årene, og at avtalepartene er enige om at pramming på sikt bør fases ut av reindrifftsavtalen. Arbeidsgruppen skulle bl.a. vurdere det framtidige behovet for pramming av rein, og andre mulige flyttemetoder.

Arbeidsgruppen har i sin foreløpige rapport foreslått at ordningen med pramming av rein på våren opprettholdes som i dag. Når det gjelder prammingen på høsten, foreslås det at gjeldende seilingsplan avkortes ved at brunstpausen tas ut. Dette vil innebære en tilnærmet halvering av kostnadene ved pramming av rein.

Statens forhandlingsutvalg har ønsket å innskrenket seilingsplanen fra høsten 2015, men på bakgrunn av gjennomført anbudskonkurranse er det ikke mulig å få gjennomført de foreslåtte endringene før høsten 2016.

På bakgrunn av de nevnte forhold, foreslår Statens forhandlingsutvalg en bevilgning på 5,3 mill. kroner for Reindrifftsavtalen 2015/2016.

6.4.10 Reindrifftsanlegg

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre satser for tilskudd til anlegg. Videre foreslås en videreføring av gitte vilkår om at det ikke skal gis tilskudd til anlegg til siidaandeler som ikke oppfyller de generelle vilkårene i *Forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag*, samt for reinbeitedistrikt som ikke oppfyller de generelle vilkårene i *Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikt og tamreinlag*. Det foreslås ingen øremerkinger verken til enkelttiltak eller til en avsetning til dette formålet i Reindrifftsavtalen 2015/2016.

6.4.11 Protect Sapmi

Ved forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015 ble avtalepartene enige om at det ikke er riktig at en finansiell støtte til Protect Sápmi belastes reindrifftsavtalen, og at en finansiell støtte til denne organisasjonen må følges opp utenfor avtalen.

Statens forhandlingsutvalg er fortsatt av den mening at Protect Sápmi må finne finansiell støtte utenfor reindrifftsavtalen, og har derfor valgt å ikke avsatte en egen bevilgning til stiftelsen over Reindrifftsavtalen 2015/2016.

6.4.12 Lærings- og omsorgsbaserte tjenester

Avtalepartene ble enige om å sette av totalt 450.000 kroner over reindrifftsavtalen 2013/2014 for å utrede mulighetene for å utvikle og etablere lærings- og omsorgsbaserte tjenester i reindrifften. Dette skulle utvikles etter samme modell som Inn på tunet ordningen i jordbruket. Fylkesmannen i Finnmark (FM Finnmark) fikk oppdraget, og avleverte rapporten *"Lærings- og omsorgsbaserte tjenester i reindrifften. Rapport fra pilotprosjektet "Ut på vidda", utført høsten 2014"* den 28. november 2014. I prosjektet ble det prøvd ut to piloter i Finnmark, ett innenfor læring og ett innenfor helse og omsorg.

Basert på erfaringene fra pilotprosjektet, foreslår Statens forhandlingsutvalg at det settes av inntil 1,0 mill. kroner over reindrifftsavtalen til et treårig prosjekt i den hensikt å utvikle lærings- og omsorgsbaserte tjenester i reindrifften. Det legges opp til at avtalepartene i løpet av forhandlingene blir enige om rammene og organisering for prosjektet.

6.4.13 Nytt klassifiseringssystem

I reindrifftsavtalen for 2013/2014 ble det satt av 2,0 mill. kroner til utarbeidelse og implementering av et nasjonalt klassifiseringssystem for reinsdyrkjøtt. Systemet skulle ta utgangspunkt i dagens EUROP klassifiseringssystem. Det ble etablert en arbeidsgruppe med ansvar for prosjektet, og det ble tatt sikte på å få etablert systemet før slaktesesongen 2013/2014.

Arbeidsgruppen har kommet fram til et forslag til regelverk for nytt klassifiseringssystem. Regelverket er samlet i en Klassifiseringshåndbok for reinsdyrslakt. Regelverket inneholder også regler for pussing av slakt, definerer hvordan et reinsdyrslakt skal se ut ved veiing, regelverk for tidspunkt for varmveiing av slakt, varmvektssvinn og regelverk for merking av reinsdyrslakt. Det er også vedtatt regelverk for aspirantopplæring og sertifisering av nye klassifisører, etterutdanning av godkjente klassifisører og regelverk for klassifiserings- og pussekontroller ved reinsdyrslakteriene.

Arbeidsgruppen anbefaler at det innføres et system for klassifisering av reinsdyrslakt. Gruppen foreslår videre at systemet eies av Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL), og at det oppnevnes et klassifiseringsutvalg for reinsdyrslakt, med

representanter fra NRL og Private Reinsdyrslakteriers Landsforbund. Arbeidsgruppen foreslår at ordningen skal være frivillig for slakteriene om de vil være med i klassifiseringsordningen.

Foruten forslag om at ordningen skal være frivillig, slutter Statens forhandlingsutvalg seg til forslagene fra arbeidsgruppen. Videre forutsetter Statens forhandlingsutvalg at nytt klassifiseringssystem kan innføres fra 1. september, dvs for slaktesesongen 2015/2016.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det avsettes 0,6 mill. kroner til drift av nytt klassifiseringssystem.

6.4.14 Andre ordninger som sorterer under RUF

Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at RUFs styre skal utøve sin myndighet med utgangspunkt i bevilgningsrammen, og at styret selv legger opp til en plan for disponering av ikke øremerkede midler som kan understøtte målsettingene for reindriftspolitikken. Statens forhandlingsutvalg vil påpeke at så fremt ikke annet er bestemt av avtalepartene, skal frigjøring av tidligere gitte bevilgninger over fondet inngå som en styrking av fondets egenkapital.

Utover de ordningene som er omtalt ovenfor, legger Statens forhandlingsutvalg til grunn at det ikke gjennomføres endringer i de øvrige ordningene som i dag sorterer under Reindriftens utviklingsfond.

6.5 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

6.5.1 Økonomisk ramme

Statens forhandlingsutvalg ser det som viktig å videreføre stimuleringen til reell markedsrettet produksjon og verdiskaping, og på den måten legge til rette for de reindriftsutøverne som har reindrift som hovedvirksomhet.

Med bakgrunn i behovet for økt slakting og omsetning kommende slaktesesong, ønsker Statens forhandlingsutvalg å videreføre i det vesentligste de produksjonsrettede tilskuddene.

Statens forhandlingsutvalg foreslår en bevilgning på 62,6 mill. kroner til kostnadssenkende og direkte tilskudd for Reindriftsavtalen 2015/2016. Dette er en reduksjon på -6,5 mill. kroner i forhold til Reindriftsavtalen 2014/2015.

6.5.2 Distriktstilskudd

Distriktstilskuddet skal bidra til å gi distriktene og tamreinlagene økonomisk grunnlag for å ivareta sitt ansvar og sine oppgaver med utvikling av reindriften i en bærekraftig retning. Dette innebærer bl.a. å få et reintall i balanse med beitegrunnet, bedre

sikring av reindriftens arealer, økt lønnsomhet, samt å legge til rette for en kriseberedskap.

Foruten krav om at også tamreinlagene skal utarbeide distriktsplan for å motta tilskudd, foreslår Statens forhandlingsutvalg å videreføre gjeldende regelverk og satser.

Det foreslås en bevilgning på 10,3 mill. kroner til distriktstilskudd for Reindrifftsavtalen 2015/2016. Dette er tilsvarende ramme som i gjeldende avtale.

6.5.3 Generelle vilkår for tilskudd til siidaandeler og tamreinlag

Statens forhandlingsutvalg legger til grunn at i de distrikter hvor reintallet i siidaen er for høyt i forhold til det som er fastsatt, vil det skje en reintallsreduksjon i henhold til reindrifftsloven § 60 tredje ledd.

Statens forhandlingsutvalg foreslår å videreføre gjeldende regelverk med bortfall av tilskudd dersom siidaandelene ikke har redusert i samsvar med fastsatt reduksjon av Reindrifftsstyret.

Ved forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2014/2015 ble avtalepartene enige om å etablere en arbeidsgruppe for å gjennomføre en vurdering av effektene ved gjeldende ordning om at det skal gjennomføres en avkorting i de kostnadssenkende og direkte tillskuddene hvor reintallet til siidainnehaveren og hans/hennes ektefelle og familie i rett opp- eller nedstigende linje, samt søsken til leder av siidaandel er under 85 pst av det totale reintallet i vårflokk. Med bakgrunn i at man kun hadde erfaringstall fra ett driftsår så Landbruks- og matdepartementet det som nødvendig å utsette det planlagte arbeidet. Dette ble kommunisert til NRL i eget brev høsten 2014.

Statens forhandlingsutvalg ser fortsatt behov for at det planlagte utredningsarbeidet blir gjennomført, og foreslår at utredningsarbeidet gjennomføres i samsvar og innenfor de rammer som ble avtalt ved fjorårets forhandlinger. I påvente av arbeidsgruppens rapport, videreføres gjeldende ordning for Reindrifftsavtalen 2015/2016.

I samsvar med NRLs krav, finner Statens forhandlingsutvalg det som nødvendig at det nye klassifiserings- og rapporteringssystemet i størst mulig utstrekning kommer til anvendelse. Statens forhandlingsutvalg foreslår på den bakgrunn at det innføres et generelt vilkår for utbetaling av tilskudd som innebærer at slaktet rein må være klassifisert og rapportert av slakterier som har innført det nye klassifiserings- og rapporteringssystemet.

I slaktesesongen 2014/2015 er det siidaandeler som har levert rein for slakting og salg av rein i Finland. Denne eksporten av rein har reist flere problemstillinger knyttet både til tilskuddsbehandling og kontroll. Statens forhandlings ønsker å drøfte disse problemstillinger i løpet av forhandlingene.

6.5.4 Særskilt driftstilskudd til ungdom

Gjeldende satser og regelverk videreføres.

Det foreslås en bevilgning på 1,8 mill. kroner til særskilte driftstilskudd til ungdom. Dette er en økning på 0,5 mill. kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2014/2015.

6.5.5 Etableringstilskudd

Gjeldende satser og regelverk foreslås videreført.

Det foreslås en bevilgning på 2,2 mill. kroner til ordningen med etableringstilskudd. Dette er tilsvarende bevilgning som i Reindrifftsavtalen 2015/2016.

6.5.6 Ektefelletilskudd

For å kunne styrke tiltak som direkte stimulerer til økt slakting og omsetning av reinkjøtt, foreslår Statens forhandlingsutvalg at ektefelletilskuddet avvikles.

6.5.7 Produksjonspremie

Gjeldende satser og regelverk foreslås videreført.

Det foreslås en bevilgning på 29,1 mill. kroner til produksjonspremieordningen for Reindrifftsavtalen 2015/2016. Dette er en reduksjon på 3,6 mill. kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2014/2015.

6.5.8 Kalveslaktetilskudd

Gjeldende satser foreslås videreført.

I samsvar med NRLs krav og anbefaling fra arbeidsgruppen som har vurdert kalveslaktetilskuddsordningen, settes perioden for kalveslaktetilskudd fra 15. august til 31. mars.

Det foreslås en bevilgning på 15,9 mill. kroner til kalveslaktetilskuddsordningen for Reindrifftsavtalen 2015/2016. Dette er en reduksjon på 1,9 mill. kroner i forhold til Reindrifftsavtalen 2014/2015.

6.5.9 Frakttilskudd

Gjeldende satser og regelverk foreslås videreført.

Det foreslås en bevilgning på 3,0 mill. kroner til frakttilskudd for Reindrifftsavtalen 2015/2016. Dette er tilsvarende bevilgning som for Reindrifftsavtalen 2014/2015.

Fram til forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2016/2017 ønsker Statens forhandlingsutvalg å få foretatt en gjennomgang av frakttilskuddsordningen. Foruten en

oversikt over transaksjonskostnadene med dagens ordning vil det være viktig å få frem mulige konsekvenser ved en evt avvikling.

6.5.10 Rapportering av slaktet rein

I henhold til *Forskrift om rapportering av slaktet rein* kan de som slakter rein søke om økonomisk støtte til å gjennomføre de alders- og kjønnsbestemmelser som kreves.

Statens forhandlingsutvalg foreslår at det avsettes 300.000 kroner som økonomisk støtte til slakteriene for å gjennomføre nødvendige alders- og kjønnsbestemmelser i Reindrifftsavtalen 2015/2016. Denne utgiften har tidligere blitt belastet direktoratets budsjettkapittel.

6.6 Velferdsordninger

Det avsettes 1,0 mill kroner til ordningen med tidligpensjon. Gjeldende regelverk og satser foreslås videreført.

Det foreslås en avsetning på 1,0 mill kroner til ordningen med avløsning ved svangerskap og fødsel. Tilskuddet skal bidra til å styrke stillingen til reindriftskvinnene. Tilskudd for leid hjelp ved svangerskap og fødsel forvaltes av Reindrifftsforvaltningen. Gjeldende satser videreføres.

Bevilgningen til sykepengeordningen foreslås videreført med 0,6 mill. kroner. Den kollektive innbetalingen over reindrifftsavtalen til sykepengeordningen dekker tilleggspremien for økte sykepenger - fra 65 % til 100 % av inntektsgrunnlaget for sykdom utover 16 dager. Fødselspenger dekkes også med 100 % av inntektsgrunnlaget. Bevilgningen beregnes ut fra samlet næringsinntekt for de reineiere som inngår i ordningen. Midlene overføres sentralt til Folketrygden.

Det foreslås en bevilgning på 2,6 mill. kroner til velferdsordninger over Reindrifftsavtalen 2015/2016. Dette er tilsvarende bevilgning som i Reindrifftsavtalen 2015/2016.

6.7 Organisasjonstilskudd

Statens forhandlingsutvalg vil påpeke det særskilte med at NRLs drift i all hovedsak blir finansiert over statsbudsjettet. Innenfor en redusert budsjetttramme foreslår Statens forhandlingsutvalg å opprettholde organisasjonstilskuddet med 6,1 mill. kroner, herunder 200.000 kroner til HMS tiltak i reindrifften. I forbindelse med HMS-arbeidet forutsettes det som før en egenandel på 10 pst fra brukere av tjenesten.

Statens forhandlingsutvalg presiserer at tilskuddet utbetales kvartalsvis på grunnlag av oversendt årsrapport og revisorgodkjent regnskap for siste driftsår, samt budsjett og planer for 2016. Kontingentinntekter og eventuelle tilskudd/refusjoner/inntekter fra andre offentlige institusjoner skal spesifiseres både i regnskap og budsjett.

6.8 Fordeling av tilbudets ramme

Fordeling av tilbudets ramme på de ulike postene (mill kroner):

Post	Benevnelse	Reindrifftsavtalen 2014/2015	Forslag til avtalen for 2015/2016	Differanse 2014/2015 og 2015/2016
51	Reindrifftsens utviklingsfond	33,7	38,2	4,5
72	Organisasjonstilskudd	6,1	6,1	-
75	Direkte tilskudd	69,1	62,6	-6,5
79	Velferdsordninger	2,6	2,6	-
	Sum	111,5	109,5	-2,0

Spesifikasjon av post 51: Utviklings- og investeringstiltak (mill kroner):

Formål	Avtalen 2014/2015, tildelingsramme	Avtalen 2015/2016, tildelingsramme
Konfliktforebyggende tiltak	1,45	1,45
Reinprogrammet/Utviklingsprogrammet	8,2	8,2
Fagbrevordningen	2,0	2,0
Markedstiltak	5,0	3,0
Pramming	5,3	5,3
Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	-	1,0
Drift av nytt klassifiseringssystem	-	0,6
Til disposisjon for RUF's styre	11,75	16,65
Sum	33,7	38,2

Spesifikasjon av post 75: Kostnadssenkende og direkte tilskudd (mill kroner):

Benevnelse	Avtalen 2014/2015	Avtalen 2015/2016
Distriktstilskudd	10,3	10,3
Produksjonspremie	32,7	29,1
Kalveslakttilskudd	17,8	15,9
Særskilt driftstilskudd til ungdom	1,3	1,8
Etableringstilskudd	2,2	2,2
Ektefelletilskudd	1,8	-
Frakttilskudd	3,0	3,0
Tilskudd til rapportering av rein	-	0,3
Sum	69,1	62,6

7. FORHOLD UTENFOR RAMMEN FOR REINDRIFTSAVTALEFORHANDLINGENE

7.1 Radioaktivitet

Det ble gjennom reindriftsavtalen for 2014/2015 besluttet å oppnevne en arbeidsgruppe som skulle kartlegge omfanget og bruk av radioaktivitetstiltak i reindriften, samt vurdere fremtidig utforming og finansiering. Arbeidsgruppen konkluderer med at det fortsatt er behov for radioaktivitetstiltak, men at behovet er betydelig redusert. Gruppen viser også til at dagens forskrift ikke er optimal, og bør forenkles og tilpasses dagens situasjon.

Landbruks- og matdepartementet slutter seg til arbeidsgruppens vurderinger, og vil vektlegge betydningen av å fornye forskriften, også av administrative hensyn.

7.2 Tollfritak for reinfôr

NRL har anmodet om tollfritak på reinfôr. Landbruks- og matdepartementet viser til tidligere tilbakemelding om at det ikke er ønskelig å stimulere til foring av rein, og at det ikke er ønskelig å åpne for tollfritak på reinfôr fra EU.

7.3 Slakteavfall og slakting for lokal omsetning

Når det gjelder tilrettelegging for mulighet for å sikre tradisjonell slakting og omsetning av reinkjøtt, viser Landbruks- og matdepartementet til den pågående konsultasjonsprosessen mot Sametinget knyttet til forskrift om slakting og omsetning av tamrein under tradisjonelle samiske forhold. Departementet venter nå på svar fra Sametinget, som på sin side skulle kontakte NRL før de avga svar.

Straks departementet får tilbakemelding fra Sametinget og NRL, vil forskrift bli fastsatt. Videre er det avtalt nytt møte 1. mars for å diskutere det videre arbeidet.

Når det gjelder nedgraving av slakteavfall, vises det til at Norge allerede har innført muligheter på visse vilkår til å grave ned slakteavfall fra friske dyr. Departementet finner det noe utfordrende å tolke hva som ligger i NRLs krav, og ber om en nærmere redegjørelse.

7.4 Reintallstilpassing - Oppfølging av arbeidsgruppe vedr. reintallstilpasningen

Landbruks- og matdepartementet viser til punkt 2.1 Reintallstilpasning i NRL's krav, og vil understreke betydningen av at man også videre fremover benytter seg av det eksisterende virkemiddelapparatet, ikke minst arbeidsmarkedsordningene gjennom NAV.

Som en oppfølging av rapporten om konsekvensene av reintallstilpasningen, ble det etablert kontakt mellom LMD, Arbeidsdepartementet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og NAV Finnmark. Også NRL og Sametinget har vært representert på møter.

Følgende tiltak har vært gjennomført eller er planlagt gjennomført:

- Informasjonsmøter overfor reineiere som tilhører distrikter/siidaer som har for høyt reintall. Dette ble gjort i et samarbeid med Landbruksdirektoratet (tidligere Statens reindriftsforvaltning). Ingen stor interesse for disse møtene, men NAV Finnmark vil gjennomføre nye informasjonsrunder dersom det kommer et klart ønske om dette fra næringens side.
- Utviklingen i Indre Finnmark følges nøye av NAV. I den forbindelse har det vært møter med Fylkesmannen i Finnmark, Avd. reindrift i Vest-Finnmark, for å bli oppdatert på utviklingen i næringen. NAV Finnmark har månedlig oppfølgingsmøter med begge NAV kontor i Indre Finnmark hvor utvikling i arbeidsmarkedet er tema. Særlig i Kautokeino har utviklingen innen reindriftnæringen og konsekvenser for lokalsamfunnet vært diskutert.
- NAV Finnmark har i 2013 og 2014 styrket NAV-kontoret i Kautokeino med økt veiledningstjeneste. Kommunen er med i finansieringen av denne satsingen fra 2015.
- Ledigheten i Indre Finnmark har ikke gått opp de siste årene. Det er derfor ikke satt i gang ekstraordinære tiltak/kurs. Men dersom de får tilbakemelding på at det trenges, vil nødvendige kurs kunne iverksettes.
- Fylkeskommunen i Finnmark har igangsatt et prosjekt som skal vurdere hvordan et karrieresenter skal organiseres og drives i fylket. NAV Finnmark har en deltaker med i dette forprosjektet, og er positiv til å bidra med ressurser dersom FFK beslutter å opprette karrieresenter.
- For å dekke opp for deler av det behovet som et karrieresenter er ment til å dekke, har NAV Finnmark videreført prosjektet "Voksenprosjektet" der formålet er å ha en tett oppfølging av unge voksne som trenger karriereveiledning og andre tiltak knyttet til mulighetene i arbeidslivet. Dette prosjektet er i 2014 utvidet til også å omfatte Kautokeino og Karasjok. NAV Arbeidsrådgivningskontor som bistår NAV Kontor med sin kompetanse til å avklare mer komplekse brukersituasjoner, har i 2014 hatt spesiell oppmerksomhet og økte ressurser i Indre Finnmark.
- NAV Finnmark ønsker tett kontakt med næringen, ikke minst å få tilbakemeldinger på hvilke behov for tjenester man ser for seg fra NAV, for eksempel kurs eller andre spesialtilpassede tiltak. Når arbeidssøkere ikke melder seg til NAV, er det vanskelig for NAV å innrette sin bistand utover de generelle tjenestene.

Landbruks- og matdepartementet vil vise til at det er god oppfølging overfor reindriftnæringen fra NAV sin side. NRL utfordres imidlertid til å engasjere seg sterkere med sikte på å få formidlet næringens eventuelle ønsker og behov både når det gjelder ytterligere informasjon og andre tiltak som man mener vil kunne være formålstjenlig. Det er også ønskelig at det fra Landbruksdirektoratets side vurderes om det kan være behov for ytterligere informasjon til næringen om tidligpensjonsordningen over reindriftsavtalen, eventuelt andre tiltak som kan være av

interesse (eks tiltak til næringsutvikling). NRL utfordres også på dette punkt til å komme med innspill overfor direktoratet.

Landbruks- og matdepartementet understreker at det ikke er aktuell politikk å etablere utkjøpsordninger overfor de som ønsker å forlate næringen.

7.5 Fastsetting av siidagrenser innenfor vinterbeiteområdene

Utover en utarbeidelse og fastsetting av bruksregler for sommer- og helårsdistriktene, er det arbeidet aktivt i Landbruksdirektoratet og Fylkesmannen i Finnmark for å få utarbeidet bruksregler for østre, midtre og vestre sone, det vil si "fellesbeitedistriktene" i Vest-Finnmark reinbeiteområde.

Departementet understreker viktigheten av at det etableres bruksordninger om beitebruken og fordelingen av "fellesbeitene" i Indre Finnmark. Reinbeiterettsutvalgets utredning om beiterettigheter til vinterbeiteområdene i Vest-Finnmark, som ble avsluttet i 2002, har blant annet medført en rettighetsdebatt og posisjonering mellom parter på vår-, høst- og vinterbeiteområdene. Dette har utviklet seg over flere år, og graden av konflikt har økt med en økning av reingtallet. Å etablere bruksregler som i tilstrekkelig grad avklarer og koordinerer beitebruk mellom grupper, er en stor utfordring som det er helt nødvendig å finne en løsning på.

Når det gjelder arbeidet med å utarbeide bruksregler for fellesbeitedistriktene, har Fylkesmannen i Finnmark iht. reindriftsloven § 58 utarbeidet bruksreglene for distriktene 30C. Fylkesmannen i Finnmark har også startet arbeidet med fastsettelsen av beitebruksreglene for distrikt 30B.

Samtidig med disse prosessene foregår det nå en utredning ledet av departementet som tar sikte på å foreslå endringer i jordskifteloven og reindriftsloven vedrørende jordskifterettens kompetanse til å behandle interne forhold i reindriften. Gjennom dette arbeidet tas det sikte på å få etablert et regelverk som bl.a. gjør det mulig også å få fastsatt rettslig grensene mellom siidaer på vinterbeitene.

7.6 Reindriftenes rettigheter

NRL mener at det må nedsettes en reindriftslovkommisjon som skal foreta en helhetlig gjennomgang av reindriftslovgivningen. LMD vil i den forbindelse påpeke at en virketid på 7 år for reindriftsloven ikke er spesiell lang tid. I den sammenheng må det tas hensyn til at man først nå er i slutfasen av den prosessen som reindriftsloven av 2007 legger opp til mht ressursforvaltningen. Det er svært viktig at man får høstet nødvendige erfaringer før en setter i gang et slikt omfattende arbeid. Men departementet ser at det kan være behov for enkelte mindre endringer i dagens lov. I den forbindelse vil vi vise til de pågående konsultasjonene om endringer i reindriftsloven, samt arbeidet med å utrede endringer i jordskifteloven/reindriftsloven blant annet med siktemål å få hjemmel til å foreta intern rettsutgreiing i reindriften. Her er både NRL og Sametinget representert.

7.7 Ny stortingsmelding om reindriftspolitikken

I Sundvolden-erklæringen heter det at regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om bærekraft i reindriften. Behovet for ny melding om reindrift ble første gang påpekt av Høyre, Frp, Krf og Venstre da Stortinget behandlet reindriftsloven i 2007. Dette har de samme partiene også fremmet, enten samlet eller hver for seg, i forbindelse med Stortingets behandling av reindriftsavtalene i perioden 2009 – 2012.

Meldingsarbeidet er i en oppstartsfasen. I henhold til veileder for statlige myndigheters konsultasjoner, utløser et arbeid med stortingsmelding om reindrift konsultasjonsplikt med Sametinget og NRL. For å sikre en god prosess, vil LMD gjennomføre et første innledende orienteringsmøte med Sametinget og NRL. På dette møtet vil departementet redegjøre for meldingsarbeidet og videre prosess, herunder hvordan departementet planlegger å legge opp konsultasjonene.

NRL mener at det må utarbeides en NOU om reindrift før en utarbeider en ny stortingsmelding om reindrift. LMD er enig i at det er viktig at kunnskapsgrunnlaget som legges til grunn for den bebudede stortingsmeldingen om reindrift er best mulig. Dette lar seg imidlertid innhentes uten at det utarbeides en NOU om reindrift, noe som er et arbeid som vil måtte ta svært lang tid. Departementet vil ha en særskilt orientering og møte om reindriftsmeldingen, blant annet med NRL. Orientering og drøfting av kunnskapsgrunnlaget vil være et sentralt tema i en slik sammenheng.

7.8 Motorferdsel i utmark

Landbruks- og matdepartementet viser til at Regjeringen har lagt fram en proposisjon for Stortinget med forslag om endringer i motorferdselsloven. I prosessen som er gjennomført er både Sametinget og NRL konsultert. Gjennom prosessen har NRL kommet tydelig fram med sitt syn. Klima- og miljødepartementet har på vegne av regjeringen valgt ikke å ta hensyn til dette. Saken ligger nå for endelig behandling i Stortinget.

7.9 Norsk – svensk reinbeitekonvensjon

LMD er enig med NRL om at det er viktig at reinbeitekonvensjonen blir ratifisert så snart som mulig. Norske myndigheter har gjentatte ganger påpekt overfor Sverige at det er et stort behov for å få en ny konvensjon på plass.

Det har nylig vært kontakt mellom de to land på politisk nivå med sikte på å komme videre i arbeidet med å få en ny konvensjon på plass. Det skal være videre kontakt og drøftelser om saken når landbruks- og matministeren og den svenske landsbygdsministeren møtes i slutten av februar. Vi håper at dette skal gi framdrift i saken.

7.10 Status Samerettsutvalget II

NRL har etterspurt status og videre oppfølging av Samerettsutvalget II. Landbruks- og matdepartementet merker seg NRLs forventinger om fremdrift i oppfølgingsarbeidet

av Samerettsutvalgets utredning NOU 2007: 13. Utredningen er til vurdering i departementene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil komme tilbake til saken.

I den forbindelse har NRL påpekt at det ikke kan aksepteres noen salgsprosess av Statskogs eiendommer før saken om SRU II er sluttbehandlet.

I Meld. St. 27 (2013–2014) *Et mangfoldig og verdiskapende eierskap* viser regjeringen til at den vil styrke det private skogbruket ved å selge arealer fra Statskog SF tilsvarende det Statskog SF har kjøpt de siste årene, jf. også regjeringens politiske plattform i Sundvolden-erklæringen.

Statskog SF er i foretaksmøte 10. oktober bedt om å utrede ulike modeller for privatisering av foretakets skogvirksomhet. Utredningene skal belyse ulike modeller for privatisering og organisering av skogvirksomheten på økonomisk drivbare arealer, og økonomiske og praktiske konsekvenser av modellene. Statskog SFs utredninger skal kartlegge og belyse i hvilken grad allmennhetens tilgang til jakt og vilkår for jakt, fisk, friluftsliv og andre brukerinteresser kan bli påvirket som følge av privatisering av skogvirksomheten, og på hvilken måte en kan sikre at de ikke blir dårligere.

Regjeringen vil avvende de igangsatte utredninger før det konkluderes på hvordan saken skal følges opp videre.

7.11 Rovvilt

NRL har fremmet en rekke krav knyttet til rovvilt og tap av rein. Til orientering har Landbruks- og matdepartementet drøftet NRLs krav med Klima- og miljødepartementet. Drøftelsene har vært på politisk nivå.

Landbruks- og matdepartementet har valgt ikke å legge opp til en drøftelse av problemstillingene knyttet til rovvilt som fremkommer i NRLs krav i forbindelse med årets forhandlinger. Isteden legges det opp til et eget møte om disse kravene med politisk ledelse i KLD og LMD. LMD legger opp til at møtet avholdes rett i etterkant av at forhandlingene er avsluttet.

